

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

181. An si quis lauet corporalia ante primam lotionem factam à Diacono,
peccet venialiter? Ex part. 11. tr. 3. & Misc. 3. res. 16. ibid.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

3. Nec obstat dicere cum Nugno in 3. part. q. 83. art. 3. dub. 4. ad 1. quod est dispar ratio inter Pixidem, Patenam, & Corporale; quoniam Corporale, & Patena, & manus Sacerdotis tangunt Corpus Christi in ipso Sacrificio. Nam respondeo primò cum Garcia in Summa Theol. mor. tr. 3. difficult. 8. dub. 3. punct. 2. num. 31. Que no tiene mas santidad el Sacramento in fieri, que in facto esse. Respondeo secundo, quod in Pixide non solum reponuntur, & conseruantur particule; sed etiam consecrantur in actu Sacrificij, vt consecratur vinum in Calice; quod patet ex vsu ordinario; reponunt enim supra Aram cum Calice, & Hostia, & omnia simul à Sacerdote consecrantur; & ideo Pixis non potest poni intra Tabernaculum, nisi post assumptum Sanguinem; quia omnes benedictiones, & cæremonie Sacerdotis cadunt sub particulis in ipsa contentis; sunt enim pars illius Sacrificij: ergo Pixis tangit Corpus Christi in ipsomet Sacrificio; ac ideo benedicta esse debet, vt Corporale. Vade corrigit responsio Nugni; & si aliquid robur haberet, forsitan procederet in Fistula argentea, in qua Summus Pontifex sumit Sanguinem in Missa Papali, vel in Sphæra, seu Lunula; in qua reponitur Hostia publicè exponenda in ostensorio ad populù.

4. Sed instabis cum Tamburino Opusc. de Sacrificio Missæ lib. 1. cap. 1. §. 6. num. 2. esse non obstantibus supradictis, disparitatem rationis inter Calicem, & Pixidem; si quidem in Calice per se, & semper fit consecratio Sanguinis, in Pixide verò non nisi per accidens, si quando adsunt multe Particule consecrandæ: per se enim Corpus Christi in manibus Sacerdotum consecratur. Ergo non est mirum, si Calix sit consecrandus; & Pixis non benedicenda. Respondet hanc distinctionem in ordine ad reuerentiam debitam Eucharistie nullus est, qui non videat esse metaphisicam, sicque ex illa sequeretur neque Patenam, neque Corporale esse consecrandum, vel benedicendum; quia in ipsis per accidens Corpus Christi consecratur: nam, vt vult Tamburinus, Corpus Christi per se consecratur in manibus Sacerdotis: sed hoc dicere est absurdum: ergo, &c.

5. Et hæc dicta esse volo in fauorem amicissimi Patris Dicastilli cui ita addicim me esse profiteor; vt ad tuendas eius opiniones, meas impugnare minime erubescam. Sed his non obstantibus, existimò contrariam sententiam, quam ego docui esse satis probabilem, & vt talem illam admittunt ipsius aduersarij, Dicastillus, & Amicus locis citatis; nam & illam absolutè præter DD. alibi à me citatos, & superius adductos, tenent Ioan. Præpositus in 3. part. quest. 83. art. 3. dub. 5. num. 171. & me citato Martinus de San Ioseph in Man. Confess. tom. 1. lib. 1. tract. 16. de Euch. n. 17. Castrus Palaus tom. 4. tract. 22. disp. unica, punct. 6. n. 7. Tamburinus vbi supra; quibus adde nouissimè Magistrum Serra in 3. part. q. 83. art. 3. dub. unico, asserentes, Pixidem non requiri ex necessitate esse consecratam, vel benedictam; quia nullibi cauetur; & præcepta imponenda non sunt absque firmo fundamento.

RESOL. CLXXX.

An intra Pixidem vbi Sacramentum seruetur, debeat permanere aliqua palla ex ligno consecrata, & benedicta?
Et an Pixis benedici debeat? Ex part. 2. tract. 15. & Misc. 1. Ref. 2.

§. 1. Affirmatiuè responder Vasq. in 3. p. disp. 233. cap. 4. n. 36. vbi ait: Existimò ex consuetu-

dine necessarium, vt intra pixidem, in qua Sacramentum seruetur, sit vas aliquod ex lino, quod benedictione corporalis benedictum sit. Nam quoad celebratio Missæ durat, Corpus Christi semper esse debet supra pallam corporalem benedictam, quæ sintonem representat, qua Christi Corpus mortuum in sepulchro inuolutum fuit; ita etiam finita Missa quamdiu Corpus Christi seruetur. Hæc ille.

2. Sed hæc sententia mihi non placet, & consuetudo quam affert Vasquez est in contrarium. Ad argumentum verò responderet ex Nugno in 3. part. tom. 1. q. 83. art. 3. dub. 5. in his rebus non valere argumentum à paritate rationis, est etiam differens ratio, quoniam corporale tangit Corpus Christi in ipsomet Sacrificio: vnde licet non sit sanctior consecratio Corporis Christi, quam ipsomet Corpus Consecratum, ac præsens perseverans. Tamen propter consuetudinem Sacramentum sunt necessaria vasa consecrata, non autem propter custodiendum. Ex his patet responsio ad illam questionem, an pixis; in qua Corpus Christi seruetur, benedici debeat. Reginald. in praxi, tom. 2. lib. 29. cap. 9. sect. 6. n. 201. Molles. in sum. tom. 1. tract. 3. c. 12. n. 55. Pet. de Ledesma in sum. tom. 1. de sac. Euch. cap. 21. fol. mibi 150. affirmant, & in hanc sententiam videtur inclinare Pitigianus in 4. sent. tom. 1. dist. 13. q. 2. art. unico. cum aliis.

3. Sed in rigore mihi placet opinio negatiua, quam tuentur, & docent Paludanus in 4. dist. 13. q. 1. art. 4. Tabienauer. Euch. n. 31. Syluest. eodem ver. 3. q. 4. Sotus in 4. dist. 13. q. 1. art. 3. & ex neotericis Nugnus vbi sup. Azor. p. 1. lib. 10. c. 27. q. 7. Henric. lib. 9. cap. 8. & Vasquez loco citato vbi asserit, pixidem non esse benedicendam, eo quòd nullo iure id præcipiatur. Quòd verò in Pontificali pro illa peculiaris benedictio assignetur, non satis est, vt dicamus necessariò esse benedicendam. Nam & in Pontificali assignantur benedictiones pro aliis ornamentis Altaris, & pro vasis Reliquiarum, & pro campanis, quæ tamen omnia non semper benedicuntur.

RESOL. CLXXXI.

An si quis lauet Corporalia ante primam lotionem factam à Diacono, peccet venialiter? Ex part. 1. tr. 3. & Misc. 3. Ref. 16.

§. 1. Negatiuè responder noster doctus Siculus P. Tamburinus opusc. de Sacram. Missæ l. 1. cap. 2. §. 2. n. 1. vbi sic ait: Certum est corporalia, purificatoria, & similia lauari saltem ex conuenientia debere à Diacono in vase ad hoc præparato, lotionemque mittendam esse in piscinam sacram, vel sacrarium, quòd, hic, nihil aliud est, nisi locus in pariete, seu sub terram defossus, & ab aliis profanis vasis separatus, in quem hæc lotio, & similia projici ob reuerentiam, solent.

2. Secundò. Notant autem communiter Doctores hoc intelligendum esse de prima lotionem; nam hac per Diaconum habita, possunt laici sine serupulo, & scemina, præsertim Sactæ Virgines, ea melius lauare, tergere, & reficere.

3. Tertio. Dubium ergo superest, at si laicus sine necessitate ea in ptima lotionem lauet, peccet; & non peccari quidem mortaliter certum sit, quia non est materia grauis. Peccari autem venialiter multi supponunt, ex eo quia si ea tangere, ex iporum sententia, his non licet sub culpa veniali, multo magis non licebit lauare.

4. Verum probabile est, nec esse veniale, licet sit optimum consilium vt à Diacono, vel Subdiacono, vel

Sup. hæc diff. latè in Ref. præterita per tota, & ceterum in alio §. eius primè not.

Sup. hoc in Resol. not. seq. §. 1. ad medium, à vers. Eaque de causa.

vel habentibus ad id priuilegium in prima lotionem lauentur: Ratio est, tum quia Doctores supra probabiliter docentes, non esse veniale tangere, videntur etiam probabiliter docere, nec esse lauare: in lotionem enim nil aliud tandem intrerunt, vt idem Suarez ibidem fatetur, nisi quidam contactus, tum quia vt ibi, ita hic, non constat impostam esse obligationem sub vilo præcepto. Ita Tamburinus.

5. Sed hæc opinio mihi non placet, est enim contra communem, vnde præter alios Dicastillus de Sacram. tom. 1. tr. 5. disp. 4. dub. 11. art. 227. docet hoc prohiberi per Canones, quod nulla consuetudine abrogatum est, nec ait cum Syluestro rationabiliter abrogari, quod etiam auctoritate plurimorum Franciscus Lugo de Sacram. lib. 5. cap. 8. n. 61. q. 7. & Caltrus Paulus tradunt tom. 4. tr. 22. punct. 10. n. 13. Vnde Regulares secundum aliquos, habentes priuilegium tangendi, & lauandi corporalia, non possunt illa lauare, nisi post primam lotionem factam à Diacono, & idem Magister Hinojosa in Directorio decisionum Regularium verbo corporalia fol. 155. sic asserit: Corporalia, & Calices tangere reuenter concessit Sixtus IV. omnibus fratribus Clericis, vel laicis. Concessit etiam omnibus Monialibus Sanctæ Claræ, & Sororibus Tertij Ordinis Minorum, quod possint corporalia, & purificatoria contingere, dum tamen prius lota sint à Fratribus. Ecce clarè, & expressè non conceditur dictis personis lotio prædictorum. Inuenies enim maximum rigorem in iure propter periculum alicuius reliquæ corporis, vel sanguinis Domini ibi detentæ. Quapropter nisi corporalia sint prius lota à ministris, scilicet Sacerdote, vel Diacono, lauare non possunt ab aliis Fratribus, & Monialibus; imò nec à Subdiacono, quia omnibus rigorosè prohibetur huiusmodi lotio, nisi Diaconis, non tamen negatur Fratribus etiam laicis tangere corporalia, vel calices, quia non est periculum in hoc, & absolutè conceditur per priuilegia.

6. Nihilominus Calistus III. concessit, vt Fratres laici possint calices contingere, lauare corporalia, & alia ornamenta Ecclesiastica, quam concessionem vsus interpretatur, quod præcedere debeat lotio à competenti ministro, vt dictum est. Ita Hinojosa.

7. Sed verum vt fatear, non video ad quid deferuiret priuilegium concessum Regularibus lauandi, si illa non possent lauare, nisi post lotionem factam à Diacono, nam hoc absque priuilegio licitum est etiam laicis: Ad id verò, quod asserit P. Tamburinus, posse laicos absque culpa venialiter tangere corporalia, ergo, & lauare, nego antecedens, & iam alibi hanc sententiam ego non approbavi, nam quidem difficilè discedo ab aliqua opinione, quam video communiter docere Doctores.

RESOL. CLXXXII.

An laici tangentes Calicem, Patenam, & Corporalia peccent saltem venialiter?

Et quid de aliis Clericis inferioribus?

Et quid est sentiendum de contactu Ara & de contactu Patenæ à parte extra, seu inuersa & de contactu calicis in pede, maxime si pes est amouibilis, vel cupa calicis à parte exteriori?

Et aduertitur Regulares habere multa priuilegia concessa Sacristis, & laicis, vel conuersis Regularium vt possint supra dicta tangere.

Et cursum docetur corporalia, & purificatoria post primam lotionem posse feminis maxime Virginibus integre lauanda, & rescicienda tradere. Ex p. 10. ut. 11. & Misc. 1. Ref. 2.

§. 1. **N**egatiuè ex Soto respondet Tamburinus num. 12. Sed ego affirmatiuè sententiæ adhaerendum esse puto: vnde, cum Emanuel Sa verb. Sacram. n. 7. dixisset, Sacra tangi à Laicis sine contemptu, nullum peccatum est, aut leuissimum: rectè Magister sacri Palatii in Editione Romana sic correxit: Sacra tangi à Laicis sine contemptu non est peccatum mortale. Rectè, inquam, sic correxit, quia ita docet communiter Doctores, & præcipuè Patres Societatis Iesu: vnde præter Suarez, & Coninch, à Tamburino adductos, hanc sententiam tenet Dicastillus statim citandus; Amicus in Cur. Theol. tom. 7. disp. 3. sect. 12. num. 378. Laymann lib. 5. tract. 5. cap. 6. n. 19. Vasquez in 3. part. tom. 3. disp. 223. cap. 4. num. 37. Propositus in 3. part. quest. 83. num. 3. dub. 5. num. 171. Sanchez in Summa, tom. 2. lib. 2. cap. 43. num. 27. Caltrus Palaus, tom. 4. tract. 22. disp. unica, punct. 10. num. 13. Reginaldus tom. 2. lib. 29. cap. 9. part. 2. sect. 7. num. 222. Tannerus, tom. 4. disp. 5. q. 10. dub. 3. num. 50. & alij. Dico igitur, quod etiam Laicis, & Clericis inferioribus permissum non sit sacra vasa, & corporalia tangere extra necessitatem; si tamen id faciant scilicet contemptu, non censetur culpa grauis, sed venialis tantum ob materiæ leuitatem. Intercedente verb causa aliqua rationabili, nullam esse culpam, affirmant Suarez, Coninch. Layman, Vasquez, & Sanchez supra. Eaque de causa Corporalia, & Purificatoria post primam lotionem feminis, maxime Virginibus, integre lauanda, & rescicienda traduntur; quia hoc munus exactius, quam viri, præstare possunt, vt bene notarunt prædicti Doctores. Vide Gratianum in Theol. moral. tract. 3. difficult. 8. dub. 4. punct. 3. n. 29. Villalobos in Summa, tom. 1. tract. 8. disp. 29. n. 4. qui nominatim Sotum impugnat; quod idem hoc Lo-desma in Summa, tom. 1. c. 22. concl. 2. vbi sic ait: Dico es si los Seglares, y mugeres, tocando el Caliz, y la Patena inmediatamente, si es pecado, y lo mismo es en tocar los corporales, y el Ara. En esta debetrad el P. M. Soto en sena, que no auendo menosprecio, quigano es pecado aun venial, y si lo es, es leuissimo pecado. Digo lo primero, que el tocar el Caliz confagrado, y las demas cosas ya dichas inmediatamente es pecado en los seglares, y mugeres, aunque no aya menosprecio. Esto se prouea lo primero de los derechos citados, que prohiben el tal tocamento. Lo segundo se prouea del vsu de toda la Iglesia. Todos hazen escrupulo de tocar estas cosas. Digo lo segundo, que no auendo menosprecio, no sea pecado mortal, pero sera pecado venial, si se haze sin causa y necesidad. Que no sea pecado mortal, consta del comun consentimiento de todos los Fieles, porque ninguno haze escrupulo de pecado mortal. Tambien consta, porque la materia no es tan graue, que aya obligacion de pecado mortal. Que sea pecado venial, se prouea con las razones del primer dicho. Las quales se confirman, porque los Summos Pontifices han dado Priuilegio à los Religiosos, para que que los legos puedan tocar los Calizes, y otras cosas semejantes. Luego ello de si no es licito. Ita Lugo cui adde Caspensem in Cur. Theol. tom. 2. tract. 4. disp. 3. sect. 5. n. 88. Sotum etiam impugnantem lo de la Cruz in Direct. Conscien. p. 2. de Sacram. Missæ n. 4. dub. 4. concl. 3. & Martinum de San Ioseph in Alen. Confess. tom. 1. lib. 1. tract. 16. de Euchar. n. 18.

2. Sed an saltem sententiæ negatiuæ quam impugnauius contra Tamburinum ut admittenda sit in contactu Patenæ à parte externa, seu inuersa, & in contactu Calicis in pede, maxime si pes sit amouibilis. Affirmat sapientissimus Dicastillus de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 4. dub. 9. num. 191. Sed tu cogita:

Sup. hac concessione in Ref. seq. §. 1. in fine, à vers. Las quales.

Alibi in Ref. seq.